

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะเสนอวิธีในการดำเนินการวิจัย โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ศึกษาสภาพและปัญหาของคณาจารย์ในประเทศไทย

ในการทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จะใช้การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรรวมกับการรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการบริการทางการศึกษาคณะคณาจารย์ ในสถาบันระดับอุดมศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางคณาจารย์ โดยจัดผู้ทรงคุณวุฒิ ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ผู้บริหาร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคลากรประจำในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการจัดการเรียนการสอนคณาจารย์ให้เป็นวิชาเอก โดยบุคลากรกลุ่มนี้จะต้องดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาหรือหัวหน้าภาควิชาคณาจารย์ โดยทำการเลือกจากสถาบันในสังกัดทบวง 3 แห่งคือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสุ่มจากวิทยาลัยครูทั้ง 8 สหวิทยาลัย ๆ ละ 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 10 ท่าน

2. อาจารย์ผู้สอน เป็นอาจารย์ประจำที่สอนในสาขาหรือภาควิชาคนตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคือ สุ่มสถาบันละ 4 ท่าน เป็นอาจารย์สอนคนตรีไทย 2 ท่าน และอาจารย์สอนคนตรีตะวันตกอีก 2 ท่าน ตามลำดับประสบการณ์ในการสอน (ในกรณีที่สถาบันใดมีอาจารย์ไม่ถึงตามเกณฑ์ที่กำหนดให้อนุโลมตามความเหมาะสม) จาก 10 สถาบัน เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้ 32 ท่าน

3. นักวิชาการสาขาคนตรี เป็นบุคลากรที่มีได้เป็นอาจารย์ประจำในสถาบันที่กำหนดข้างต้น แต่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการยอมรับจากสาธารณชนและมีความรู้ความสามารถทางด้านคนตรีในระดับแนวหน้า และต้องเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษในสถาบันที่มีการสอนโปรแกรมคนตรีศึกษา จำนวน 10 ท่าน (ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 53 ท่าน จากสถาบันสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 2 สถาบันและสถาบันสังกัดกรมการฝึกหัดครู 8 สถาบันคือ

สถาบันสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

สาขาคคนตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตออกไปประกอบอาชีพครู แต่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเองก็มีอีกคณะหนึ่งที่เปิดการเรียนการสอนคนตรี แต่เน้นการผลิตศิลปินคือที่ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ การจัดการสอนทั้งอาจารย์อาจารย์พิเศษ และอุปกรณ์การเรียนการสอนแยกกันโดยเด็ดขาด

ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ (ร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีเพียงวิชาเขตเดียวที่เปิดการเรียนการสอนคนตรีศึกษาถึงระดับปริญญาตรีเป็นวิชาเอก ตามข้อกำหนดของหลักสูตรปรับปรุงใหม่ปี พ.ศ. 2530 มีหลักสูตร 2 ลักษณะคือผลิตครูและผลิตศิลปิน แต่คณะอาจารย์ผู้สอนเป็นชุดเดียวกันคืออาจารย์ในภาควิชาดุริยางคศาสตร์ แต่ปัจจุบันมีความพร้อมเพียงเปิดได้เฉพาะโปรแกรมคนตรีศึกษาเท่านั้น ซึ่งนักศึกษาจะเป็นนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ ในหลักสูตรผลิตนักดนตรีนักศึกษาจะขึ้นกับคณะมนุษยศาสตร์ แต่ยังไม่ได้มีการจัดสอนแต่อย่างใด

สำหรับสถาบันสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เนื่องจากมีสถาบันที่เปิดสอนคนตรีศึกษาเพียงสองศึกษาเพียงสองสถาบัน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาสถาบันทั้งสองแห่งดังกล่าวข้างต้น.

สถาบันสังกัดกรมการฝึกหัดครู

ในปัจจุบันมีวิทยาลัยครูที่เปิดการสอนคนตรีศึกษาในระดับอนุปริญาและปริญาทั้งสิ้น 22 แห่ง กระจายอยู่ตามสหวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ การเลือกสถาบันที่จะใช้ ศึกษา มีเกณฑ์ 3 ประการดังนี้คือ

1. เป็นวิทยาลัยครูที่มีการเปิดการเรียนการสอนคนตรีศึกษาในปีการศึกษา 2532 ซึ่งปัจจุบันเปิดอยู่ 13 สถาบัน

2. เลือกสถาบัน ตามสหวิทยาลัยละ 1 แห่ง

3. เลือกสถาบันโดยคำนึงถึงความเด่นในด้านวิชาการและคุณภาพของบุคลากรในแต่ละสหวิทยาลัย ตามความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษารวม

จากเกณฑ์ทั้ง 3 ประการทำให้สามารถเลือกสถาบันตามสหวิทยาลัยทั่วประเทศทั้ง 8 แห่ง ได้ดังต่อไปนี้คือ

สหวิทยาลัย	สถาบันที่เลือก	วิทยาลัยครู
สหวิทยาลัยลำนานา		วิทยาลัยครูเชียงใหม่
สหวิทยาลัยพุทธชินราช	"	วิทยาลัยครูกำแพงเพชร
สหวิทยาลัยอีสานเหนือ	"	วิทยาลัยครูอุดรธานี
สหวิทยาลัยอีสานใต้	"	วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
สหวิทยาลัยศรีอยุธยา	"	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
สหวิทยาลัยทวารวดี	"	วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
สหวิทยาลัยทักษิณ	"	วิทยาลัยครูสงขลา
สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์	"	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาตามที่ต่าง ๆ มีรายนามดังต่อไปนี้คือ

สถาบันสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

สาขาคณิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. อาจารย์ชูวิทย์ ชูระยง (หัวหน้าสาขา - คณิตตะวันออก)
2. อาจารย์เนงลักษณ์ ประสพสุข (คณิตตะวันออก)
3. อาจารย์แอนดรู สีสัย (")
4. อาจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร (คณิตไทย)
5. อาจารย์สมศรี บรรยายกิจ (")

ภาควิชาคณิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ (ร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1. อาจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์ (หัวหน้าสาขา - คณิตไทย)
2. อาจารย์สมเกียรติ สายวงศ์ (คณิตตะวันออก)
3. ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ (คณิตไทย)
4. อาจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์ (")

สถาบันสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ภาควิชาคณิตศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่ (สหวิทยาลัยล้านนา)

1. อาจารย์ชาติ ม่วงงาม (หัวหน้าภาควิชา - คณิตตะวันออก)
2. อาจารย์จิตต์จำนง โกลแพทย์ (คณิตตะวันออก)
3. อาจารย์ประสิทธิ์ เลี้ยวศิริพงศ์ (คณิตไทย)

ภาควิชาคณิตศึกษา วิทยาลัยครูอุดรธานี (สหวิทยาลัยอีสานเหนือ)

1. อาจารย์อำนาจ บรรลือวงศ์ (คณิตตะวันออก)
2. อาจารย์สิริกุล นาคะชาติ (")

ภาควิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ (สหวิทยาลัยอีสานใต้)

1. อาจารย์พันศักดิ์ พลสารรัมย์ (หัวหน้าภาควิชา - คนครไทย)
2. อาจารย์อรรถพร จรรย์ยานนท์ (คนคริตะวันออกเฉียง)
3. อาจารย์มะลิ มณีวรรณ (คนครไทย)

ภาควิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา (สหวิทยาลัยศรีอยุธยา)

1. อาจารย์พลกฤต หอมยก (หัวหน้าภาควิชา - คนครไทย)
2. อาจารย์ธานี ลาวัลย์ศิริ (คนคริตะวันออกเฉียง)
3. อาจารย์บุญสืบ บุญเกิด (คนครไทย)

ภาควิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง (สหวิทยาลัยทวารวดี)

1. อาจารย์นิพนธ์ วรรณเวช (หัวหน้าภาควิชา - คนครไทย)
2. อาจารย์พิระชัย ลิ้มบุญผล (คนคริตะวันออกเฉียง)
3. อาจารย์ธนิม กระแสร์ (")
4. อาจารย์จินตนา กล้ายประยงค์ (คนครไทย)

ภาควิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยครูสงขลา (สหวิทยาลัยทักษิณ)

1. อาจารย์ณรงค์ เขียนทองกุล (คนครไทย)
2. อาจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์ (คนคริตะวันออกเฉียง)

ภาควิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์)

1. อาจารย์สังัด ภูเขาทอง (หัวหน้าภาควิชา - คนครไทย)
2. อาจารย์ว่าลีพรุ จรรย์ยานนท์ (คนคริตะวันออกเฉียง)
3. อาจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ (")
4. อาจารย์โคม สว่างอารมณ์ (คนครไทย)

ผู้เชี่ยวชาญสาขาคนตรี 10 ท่าน ประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์มนตรี	ตราโมท
2. อาจารย์ประสิทธิ์	ถาวร
3. อาจารย์สุดจิตต์	กฤษประณีต
4. อาจารย์เบญจรงค์	ชนโกเศศ
5. อาจารย์บุญช่วย	โสวัตร
6. อาจารย์กำธร	สินทวงศ์ ณ อยุธยา
7. รศ. โกวิท	ขันธศิริ
8. อาจารย์วิทยา	ไลทอง
9. ดร. วิภา	คิงคากุล
10. อาจารย์สุพจน์	ยุคลธรรวงศ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเอกสารและการใช้การสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาสภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในประเทศไทย โดยวิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary) โดยการวิจัยวิเคราะห์จากหลักสูตรวิชาเอกดนตรีของสถาบันการศึกษา ทั้ง 3 แห่ง โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรจากเอกสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ และประกาศของทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อให้การศึกษาในส่วนนี้มีข้อมูลสนับสนุนอย่างสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในการวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งเป็นส่วนของการวิเคราะห์กานเอกสารนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษา แต่ก่อนจะได้มีการวิเคราะห์ในรายละเอียดต่อไปนั้น ควรจะได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรให้ชัดเจนเสียก่อน

ปทีป เมธาคุณวุฒิ ได้ให้ความหมายของหลักสูตรเอาไว้ว่า

... หลักสูตรคือ แผนการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา วิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึง การพิจารณา คัดเลือก จัดรวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินผล หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการอุดมศึกษา หลักสูตรอุดมศึกษามีความหมายที่แตกต่างจากหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษา หลักสูตรหรือนัยหนึ่งตัวแทนของโปรแกรมการศึกษาจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงสภาพการจัดดำเนินการของแต่ละสถาบัน ที่มีความแตกต่างกันได้ ดังได้ทราบกันแล้วว่าสถาบันอุดมศึกษาจะมีความหลากหลายได้เช่น หลักสูตรหรือโปรแกรมการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง...¹

¹ ปทีป เมธาคุณวุฒิ, หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินผลและการพัฒนา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2532), หน้า 1.

องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ส่วนซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป องค์ประกอบแต่ละส่วนจะมีบทบาทในการกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ส่วนที่รู้จักกันดีคือบทบาทของการศึกษาทั่วไป (General Education) และการศึกษาระดับวิชาชีพ (Specialized Education) อันเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรที่เน้นสำหรับการพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายของการศึกษา อีกสองส่วนที่ถูกลืมมองข้ามคือ Exploratory Education และ Enrichment Education) จัดเป็นลักษณะวิชาเลือกเสรี องค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง 4 ส่วนนี้จะมีบางส่วนที่ซ้อนกันอยู่ในลักษณะของวิชาหรือเนื้อหาวิชา และมีบางส่วนที่แยกเป็นอิสระกันอยู่¹

การจัดสัดส่วนของหลักสูตรใหม่มีปริมาณตายตัวนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจกระทำได้ เพราะหลักสูตรแต่ละเรื่องย่อมมีความเหมาะสมและความจำเป็นเฉพาะแตกต่างกันออกไป ขณะนี้เป็นที่ยอมรับกันว่าเรากำลังอยู่ในยุคของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนั้นการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงมุ่งในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความสามารถทางวิชาชีพมากขึ้นตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนอยู่แต่ละสถาบัน² โดยทั่วไปแล้วหลักสูตรระดับปริญญาตรีในสหรัฐอเมริกาจะมีวิชาที่อยู่ที่ประมาณร้อยละ 50-75 และมีวิชาพื้นฐานทั่วไปอยู่ประมาณร้อยละ 25-50 แต่ปริมาณเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ ทั้งผลการศึกษาในปี 1967 และ 1974 พบว่ามีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันออกไป คือปี 1967 สรุปว่าอัตราส่วนกลุ่มวิชาเอกเป็น 33% วิชาพื้นฐานทั่วไป 43% วิชาเลือก 24% ในปี 1974 สรุปอัตราส่วนได้ว่ากลุ่มวิชาเอกเป็น 33% วิชาพื้นฐานทั่วไป 34% และวิชาเลือก 33%³

¹ ปทีป เมธาคุณวุฒิ, หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและพัฒนา, หน้า 2.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

³ Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching, Mission of the College Curriculum 1978, อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ทองอินทร์ วงศ์โสธร, รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป (กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์ พ.ศ. 2526), หน้า 96.

สำหรับในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาที่ชัดเจนว่า ปริมาณของเนื้อหาในหลักสูตรปริญญาตรีของสหรัฐอเมริกาไปเพิ่มในส่วนใดของหลักสูตร แต่พบว่าหลายสถาบันมีแนวโน้มจะลดปริมาณการเลือกสอนหรือปรับการเลือกให้เหมาะสมและกระชับขึ้น¹

ในประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 ในส่วนของโครงสร้างหลักสูตร หน้า 1-2 ข้อ 6 ได้อธิบายโครงสร้างหลักสูตรซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีไว้ดังต่อไปนี้คือ

... 6. โครงสร้างหลักสูตร ให้ประกอบด้วยหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะค่าน และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำของแต่ละหมวดวิชาดังต่อไปนี้

6.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึงวิชาศึกษาทั่วไปที่ครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชาดังนี้

(1) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
(2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
(3) กลุ่มวิชาภาษา	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
(4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ทั้งนี้ สำหรับข้อ (3) จะเป็นภาษาใดก็ได้ ส่วนข้อ (4) จะต้องจัดให้ทั้งรายวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปในลักษณะเป็นรายวิชาเดี่ยว หรือลักษณะบูรณาการในรูปใด ๆ ก็ได้ ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาดังกล่าวข้างต้น

อนึ่ง ถ้าได้จัดกลุ่มวิชาดังกล่าวเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทไว้ในหมวดวิชาอื่นแล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปในกลุ่มวิชานั้น โดยถือว่าได้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปหมวดวิชานั้น ๆ ครบแล้ว

¹ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร, รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป, หน้า 96.

6.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะ และวิชาชีพ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต ในกรณีที่หลักสูตรใดมีการจำแนกวิชาเฉพาะด้านออกเป็นวิชาเอกและวิชาโท วิชาเอกต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิตและวิชาโทต้องไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

6.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึงวิชาใด ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนและจัดให้เป็นวิชาเลือกเสรี และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต...¹

ตอนที่ 2 การสัมมนา มีขั้นตอนดังนี้คือ

1. ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดคณตรีศึกษาคือ อาจารย์สังกัด ภูเขาทอง และรองศาสตราจารย์ โกวิชย์ ชันฉศิริ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการสัมมนา

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้สัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด สำหรับกลุ่มตัวอย่างบุคลากรคณตรีทั้ง 3 กลุ่มในสาขาคณตรีศึกษา ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ตอนคือ

ตอนที่ 2 ก. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ข. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของคณตรีศึกษาเฉพาะในสถาบันนั้น ๆ

ตอนที่ 2 ค. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของคณตรีศึกษาในระดับประเทศ

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา Content Validity การใช้ภาษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ จึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ต่อไป

¹ ทบวงมหาวิทยาลัย, เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 1-2.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองแผนงานและหน่วยงานในเขต กรมการ-
ฝึกหัดครู สาขาคณิตฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหา-
วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสาขาคณิตฯ ภาควิชาศิลปนิเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อ
วางแผนในการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลได้แยกออกเป็นข้อมูลคานเอกสาร และการเก็บข้อมูล
ภาคสนามซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองจากสถาบันการศึกษาที่ทำการ
เลือกทั้ง 10 แห่ง และเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 ท่านด้วยตนเอง

ผู้วิจัยใช้เวลาในการติดตามและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตั้งแต่ประมาณวันที่ 15
ธันวาคม พ.ศ. 2532 จนถึง มีนาคม พ.ศ. 2533 จากกลุ่มประชากรที่คาดว่าจะทำการสัมภาษณ์
จำนวนทั้งสิ้น 53 ท่าน สามารถทำการสัมภาษณ์จริงได้ 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 75.48 ของ
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลคานสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์โดยใช้ค่าร้อยละ
2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในสถาบันนั้น โดยใช้ค่า
ร้อยละ และสรุปรวบรวมข้อเสนอแนะเสนอในรูปแบบความเรียง
3. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของดนตรีศึกษาในระดับประเทศ โดยใช้ค่า
ร้อยละ และสรุปรวบรวมข้อเสนอแนะเสนอในรูปแบบความเรียง

แนวทางในการวิเคราะห์หลักสูตรผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นที่ต้องการทำการวิเคราะห์
ออกมาได้ 2 ประเด็นคือ

1. การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ หรือจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร
จะทำการวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 วิเคราะห์ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ โดยใช้แนวความคิดของสุเมิตร คุณานุกร ที่ได้ให้ความหมายของความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ
เอาไว้ว่า

... ความมุ่งหมายทั่วไป เป็นความมุ่งหมายที่มีใจความกว้าง แสงถึงค่านิยมมากกว่า
 แนวทางในการเรียนการสอน ส่วนความมุ่งหมายเฉพาะเป็นความมุ่งหมายที่เป็นการกระทำ
 หรือพฤติกรรมของผู้เรียนที่สังเกตเห็นได้ การเรียนการสอนต้องอาศัยทั้งความมุ่งหมายทั่วไป
 และความมุ่งหมายเฉพาะ ตีกรอบการจัดการศึกษาให้อยู่ในแนวทางที่ต้องการให้บรรลุเป้า-
 หมายที่พึงประสงค์...¹

- 1.2 คุณสมบัติของบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. วิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรคณตรีศึกษาของสภาการฝึกหัดครู

ในคาน

- 2.1 สักส่วนกลุ่มวิชาบังคับกับวิชาเลือก
- 2.2 สักส่วนภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ
- 2.3 สักส่วนวิชาทางคณตรีไทยกับคณตรีตะวันตก

---

¹ สุมิตร คุณานุภกร, หลักสูตรและการสอน (พระนคร : ชวนพิมพ์การพิมพ์, พ.ศ. 2523),